

10 propostes sobre l'emergència de l'hàbitat

Reflexions entorn
la ciutat, la salut
i l'habitatge

Primer Fòrum
de l'Hàbitat

Fundació Hàbitat
8 Impuls

L'hàbitat pertany a la comunitat i, per tant, és una qüestió política.

Considerem fonamental generar uns nous principis sobre l'hàbitat.

Una etapa de pèrdua de coneixement com l'actual afecta sens dubte aspectes essencials relacionats amb el nostre hàbitat, és a dir, en l'espai en el qual vivim. Però també en el com hi vivim. L'hàbitat pertany a la comunitat i, per tant, és una qüestió política. És per això que les actuacions que s'hi porten a terme tenen un impacte en la vida de les persones.

Per fer front a la situació d'emergència habitacional, social i climàtica considerem fonamental generar informació i formació per tal de canviar la mentalitat i suscitar uns nous principis sobre l'hàbitat, i posar un punt de llum per evitar l'abisme mental entre la ignorància i l'obsessió en el qual gran part de la societat avui està instal·lada. No és una qüestió casual sinó causal, motiu pel qual podem constatar que la solució existeix.

És en aquest context que la Fundació Hàbitat 8 Impuls va organitzar i celebrar a Barcelona l'octubre del 2019 el Primer Fòrum de l'Hàbitat, una jornada de debats entorn del coneixement, la inclusivitat i la comunitat, que va comptar amb la participació de reconeguts experts, i que ens ha permès, posteriorment, posar a l'agenda les següents reivindicacions.

1 Coneixement, inclusivitat i comunitat

Tres conceptes clau. El primer paràgraf del preàmbul de la Llei del Dret a l'habitatge ens diu que «l'habitatge és una de les preocupacions més importants per a la ciutadania catalana». És obvi que tothom subscriuria aquesta afirmació i també és reconegut que l'esmentada llei és una «bona» llei, però el problema de l'habitatge segueix sense resoldre's. Per avançar en la recerca de possibles solucions, el Fòrum ha reflexionat a partir de tres conceptes que han conformat cadascun dels àmbits de debat.

El coneixement. Només des del saber que dóna la reflexió i el coneixement d'altres experiències provades es pot avançar per superar la ignorància, en moltes ocasions provocada.

La inclusivitat. Les possibles solucions plantejades han de ser extensives a tothom, des de les capes més vulnerables fins a les classes mitjanes en procés de desaparició, superant les barreres no només físiques sinó mentals.

La comunitat. Ha de ser l'àmbit en què es plantegi i resolgui el

problema d'accés a l'habitatge, superant l'individualisme i la competitivitat imperants, qualitats més pròpies d'una competició esportiva que no pas les d'una manera de satisfer una necessitat bàsica de la persona.

2 Dret a l'habitatge

El dret a l'habitatge, que va més enllà de les parets i ultrapassa el fet de disposar d'un sostre, per anar recuperant el **dret públic a la ciutat**; terme concebut l'any 1968 per Henri Lefebvre que inclou la participació política i social. Som conscients de les dificultats de garantir aquest dret en un context de preeminència d'una ideologia neoliberal, com també mentre l'habitatge continuï sent un actiu d'inversió d'elevada rendibilitat. Però cal lluitar a favor de polítiques públiques sensibles a la cohesió social i equitat per blindar aquest dret. En especial, atès el triple repte que tenim davant mateix: l'envelliment, la **vulneració i alt risc d'exclusió residencial femenina** i la immigració. En aquest sentit, rebutgem qualsevol resposta que suposi la divisió en zones comercials, residencials o industrials dins el propi municipi-

pi, com també la seva segregació pels greus riscos de marginació i guetització que suposen.

3 Propietat pública o col·lectiva

La construcció i manteniment d'un parc d'immobles de propietat pública o col·lectiva. Que siguin de lloguer social i de gestió pública i/o privada o a càrrec d'entitats del tercer sector per garantir el dret a l'habitatge de totes les persones. Particularment, de les que disposen de menys recursos davant l'evident situació d'emergència de l'hàbitat en què ens trobem. En aquest marc doncs, reivindiquem la qualificació permanent dels habitatges de protecció oficial per evitar-ne la privatització, posterior especulació i el malbaratament de recursos públics, la desaparició de l'escàs parc de pisos assequibles existent i la persistència de l'especulació. Per tant, creiem que cal legislar en aquest sentit i exigim una revisió profunda de les prioritats en la despesa pressupostària per atribuir al problema la importància que mereix. Cal considerar totes les possibilitats d'actuacions públiques sobre sols privats, davant la mancança de sòl públic.

4 Hàbitat inclusiu

Un hàbitat inclusiu que garanteixi la **diversitat**, és a dir, que tingui en compte la diversitat de gènere, creuat amb altres variables identitàries com l'edat, l'origen, la identitat sexual, el tipus d'unitat de convivència, la condició socioeconòmica o la diversitat funcional. També, les activitats productives per sobre de les tasques reproductives, el treball voluntari, les cures o la participació política. Cal tenir en compte els impactes en matèria de gènere de fenòmens com la gentrificació que expulsa veïnes i veïns del centre de les ciutats per segregar-los en grups marginals i sense visibilitat possible.

5 Noves tipologies habitacionals

La promoció de noves tipologies com el **cohabitatge** (traducció del terme anglès *cohousing*). És a dir, una forma innovadora de conviure amb d'altres persones per establir una relació de col·laboració, amistat i ajuda mútua. I de nous models d'accés a l'habitatge

com, i entre altres, el de la **cessió d'ús**, en la mesura en què donen estabilitat a les persones; són alternatives que eviten l'especulació immobiliària i construeixen **comunitat**. Sabem que no és la solució per a les capes socials amb menys recursos, però el co-habitatge és un element a potenciar dins del conjunt de mesures d'una política que faciliti l'accés a l'habitatge.

6 Economia social i solidària

L'economia social i solidària, anomenada també **economia circular** (un nou model de societat que utilitzi i optimitzi els estocs i els fluxos de materials, energia i residus). Especialment, el de les cooperatives de treball associat, de consum i d'habitatge per la importància que tenen en termes d'inclusivitat i cohesió social. Representen una manera d'organització i de gestió de les empreses amb valors diferents com la participació o l'estabilitat laboral. Aquest sistema ha de tenir un paper central en la transformació necessària per a una economia més justa.

7 Urbanisme invisible i intangible

La necessitat d'aflorar l'urbanisme invisible i intangible, que es tradueix en l'impacte que cada actuació o política urbanística té sobre el teixit de relacions i confiança que es genera entre veïnes i veïns. És allò que podem anomenar el **capital social del barri**. Aquest capital és al carrer, a l'abast, i no cal comprar-lo. Hi ha relació entre els espais públics o els seus usos i la democràcia, encara que no sigui fàcil donar valor a allò que no es veu a simple vista. L'urbanisme pot contribuir, o no, a què la ciutadania es faci seva la ciutat, on hi regni la **presencialitat enfront de la virtualitat**. Si som conscients d'aquestes relacions causals, hi podrem influir quan projectem i/o reformem els nostres barris.

8 Mobilitat i espai públic

Un model de mobilitat que afavoreixi el funcionament progressiu de l'**escala social per meritocràcia i no clientelisme**. El transport, les possibilitats de moure's per

l'espai públic i la tendència a la hiperconstrucció són factors que condicionen l'ús d'aquests espais de relació personal. La mobilitat és, i ha estat sempre, una operació ideològica. Sabem que som privilegiats quan més del 50% dels desplaçaments els podem fer a peu, però convé estar atents a l'evolució futura. D'altra banda, l'espai públic no és per passar-hi sinó, i fonamentalment, per estar-hi.

9 Arquitectura pel benestar

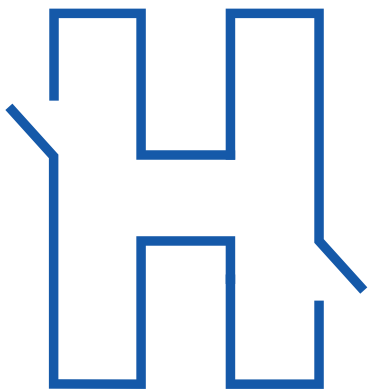
Una arquitectura la finalitat última de la qual sigui crear **espais de vida i benestar adreçades a les necessitats físiques, químiques, biològiques, energètiques i fins i tot emocionals de les persones**. Cal posar la salut al centre de les prioritats en relació amb l'hàbitat, per sobre de valors com la comoditat o del suposat progrés, perquè sabem que el cos de l'ésser humà funciona tenint en compte l'entorn.

Parlem de salut pública, però també de salut econòmica i de salut social. No pot ser més rellevant el codi postal que el codi genètic en l'esperança de vida, com passa ara, on aquesta pot diferir

en sis anys en funció del lloc de residència i de la capacitat adquisitiva. El disseny dels habitatges, dels espais públics, de les ciutats i pobles on vivim no s'ha de guiar per criteris que prioritzin els espais considerats productius sinó pels espais on viuen les persones. L'arquitectura ha de treballar a partir d'un nucli de versatilitat i anar abandonant l'encotillat d'una obsoleta filosofia *corbuseriana* en què es mou des de fa massa anys.

10 Materials saludables

La utilització de materials en un «cicle tancat», com el funcionament de la pròpia natura, perquè no es contribueixi a l'escalfament global amb emissions de gasos d'efecte hivernacle com podria ser el de la fusta i la terra en comptes del formigó, que genera emissions de CO₂ tres vegades superiors al de l'aviació. En aquest sentit, exigim l'erradicació de l'amiant, que, a més de ser un problema per a les persones que hi han estat en contacte, és un autèntic problema de salut pública general.

1r FÒRUM DE L'HÀBITAT

El Primer Fòrum de l'Hàbitat va tenir lloc el 9 d'octubre de 2019 a La Bonne - Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison de Barcelona.

Ponents participants: Elisabet Silvestre, Sonia Hernández, Jaume López, Jordi Bosch, Francesc X. Ventura, Tonet Font, Albert Closas, Sonia Ruiz, Maite Soler

Moderadors: Toni Solanas, Justyna Piruta, Raül Avilla

Organitzat per la Fundació Hàbitat 8 Impuls

Hàbitat impuls

www.habitat8impuls.cat

Resum de les taules
de debat a:

Hàbitat TV

www.habitattv.cat